

РОБОЧИЙ НАРОД

орган української соціал-демократії в Канаді.
Виходить щотижня.
в Вінніпегу, Ман. [Канада], під ч. 144 Higgins Ave.
Редактор і адміністратор Ів. Навізовський.
Передплата вносить \$2.00 на рік, за границю так само

"ROBOTCHYJ NAROD" (THE WORKING PEOPLE).

THE OFFICIAL ORGAN OF THE
UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC FEDERATION.
(Affiliated with the S. D. Party of Canada).
THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE "ROBOTCHYJ NAROD" ASSOCIATION
at 144 Higgins Ave. Winnipeg, Man.
J. NAWIZOWSKY, EDITOR AND MANAGER.
Subscription \$2.00 a year.

Address: Адресуйте:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3542 (Sta. B.) Winnipeg, Man. Can

Зріст української буржуазії в Канаді.

В однім з попередніх чисел „У. Г.“ один з „премудрих знатоків“ від цієї газети написав, що взагалі немає нігде на світі української буржуазії.

Перше всею замі відповідає на таку „философію“, треба взяти сього мудреца за ухо, поставити його перед зеркалом і сказати: Гляди на свою власну буржуазну фізіономію. Пригляньмося ближше та поясним тим „вченим“, (що то силкуються просвітити канадійську Русь), що то за рід такий та буржуазія. Слово се „хрещенське“ мої панове-просвітители, (bourgeoisie) а означає міщанство, людей, що живуть з праці другого.

Сто літ тому назад за часів Великої Французької Революції, так називалась у Франції торговельно-інтелігентська класа, котра провадила увесь промисел і торгівлю, а була понижена через шляхту. Поборовши шляхту, буржуазія захопила в свої руки керму державою, і до сего дня Франція гине в пазурах купців та фабрикантів. Море крові розлив французький робітник в боротьбі проти панщини та королівщини, але з того скористала матеріально тільки буржуазія. Колиж наріз зажадав і собі хоч трошки полекші, купчики та інтелігенти погодували його, і годують до нині, кулями. Панщина зникає в цілім світі, а її місце займає і займає капіталізм. Найми убогому працюючому людині, роскоші земного раю неробам, буржуазії.

Але нині се слово „буржуазія“ відмінило трохи своє значіння, або скорше розширилось. Тепер воно означає всіх на купу ворогів і шкідників робочого люду, а також ворогів і соціалізму. Буржуазія се не тільки онтерійські фабриканти, або вінніпегські власники складів товарів, не тільки Страткона, Лорієр, Борден або Мекдоналд, але до буржуазії належить вся та „інтелігенція“, що підпирає з усіх боків теперішню систему капіталізму: офіцери, адвокати, професори, редактори таких „газет“ як „Фрі Прес“, „У. Г.“, „К. Ф.“, „Діло“, „Телеграм“ і т. д. Взагалі буржуазія се ті парки-дармоїди, що живуть з праці робочої класи, темнить її, щоби вигідніше жити, неволять і панують над нею.

Одним словом буржуаз се ворог визволу робітництва.

Пан Хижняк каже, що в Канаді нема української буржуазії; а хтож тоді такі панове як Рудик, Крайківський, Кремар, Стефанік і їм подібні? Ну, а ті сотки руських „бізнесменів“, — кому вони служать, капіталізму чи соціалізму?

Ні, з ласки „Найвишнього“ тої вашої рідної буржуазії в Канаді все більшає і більшає. А се вона свій наріз у два способи: або отверто тримає ся коло лібералів та консерватів, от як пр. п. Кунь, Гітейчук Шандро, Стефанік і иньша всечесна братія, або безпартійно відразу смочуть помії з обох корит, запродуючи себе в Манітобі консерватам, в Альберті лібералам, а людям колпачуть голови, що вони якась самостійна, незалежна українська черета, що їхня ціля, се інтереси, честь і просвіта Русинів в Канаді.

Пять літ тому назад пан Ферлей з своєю бандою, інтелігентиків, закладав перший хомут на канадійську Русь. Се була лапка, що звалась „Научне Тов-о ім. Т. Шевченка“. До сего Товариства, як свідчать і нині ще книжки, належала вся нинішня „сметанка“ так з консервативною як і ліберальною партією. На поміч їм люди вписали собі з краю т. Павла Крата. Колиж він приїхав і вони розповіли йому цілі сего товариства, як казав пан Ферлей ми будемо складати тісний комітет з горстки інтелігентів, а наріз буде давати вкладки, з чого буде добре життя, — то мало собі чувів та борід не пообсмакувала з роснуки, що дістали собі біду того Крата.

Крат не згодив ся з їхніми планами, а покинув їх і

зорганізував соціалістичну українську партію. Від того часу й відділено овець від цапів. Український пролетаріят організується в свою соціал демократичну Федерацію, а буржуазна банда силкує ся тільки розбивати Пізаволіти наріз під свою парасольку. Пять літ тому назад бій українських соціалістів з буржуазією, відбував ся тільки в Вінніпегу і малосвідомі товариші гнівались на Вінніпегівців за „роздори“. Але тепер ті „роздори“, повстали скрізь по всій Канаді і в Вінніпегу, Монреалі, і в Ванкувері, Едмонтоні, скрізь, де стикають ся буржуазія і соціалістичні течії. Нині наші товариші зрозуміли, що то не „роздор“, а класова боротьба українського пролетаріату з українською буржуазією.

Українська буржуазія не тільки не, але вона й розростається в Канаді. Все частіше почали приїждати з старого краю недовитки з під гімназій, плодять ся молоді буржуї і в канадійській школі. І вся та банда зкубілась коло „У. Г.“, Василян та біскупів, коло всіляких сект, нарешті коло політичних корит, а всі вони одної ідеї: легко жити з праці українського робітника і фермера. І се не тільки обідати його, але і спродувати та комендерувати ним.

Вінніпегські політичні проститутки та „просвітители“ зваблюють наріз „націоналізм“. Йдуть в той самий спосіб, як зробила се українська буржуазія в старім краю. Але так в Галичині як і Буковині се політична банкрутська вже і коли український пролетаріят більше не вірить в ту оману „неньку Україну“, а вистає боєм на свєто „рідного буржуїка“ — тоді в Канаді довгобородий а короткорозумий „просвітитель“ повторює сей політичний швіндел. Ні братику! Не за горами вже той час, коли наріз перестане поважати бороду та відкине вашу буржуазну політику та ваші крутіства.

Отже українська буржуазія в Канаді росте і коринить ся з кожним днем прибувають якісь то нові „спасителі“ та „вчені“ в краю і заморочують голови пролетаріату „націоналізмом“. І наша Федерація укр. соц. дем. має стати перша з ними до борби, щоб не дати їм на жир наше робітництво та фермерство.

Велитенська борба.

Борба соціал-демократії.

Соціал-демократія переконана, що тривале і ґрунтовне поліпшеня і зміну суспільних порядків можна досягнути — крім борбою заводських організацій — здобуттям державної керми. Она створює із свого руху для покращення соціальний і політичний рух який може-лучити всіх мешканців одного краю. Вірні не вірні, католики, лютери і жида можуть собі подати руки до визволення людства із сего ладу, що всіх однаково тне. Соціал-демократія не мішає ся до церковної науки, она кличе лише всіх людей, щоби змінили сей страшний суспільний лад в ліпший, а ліпшими порядками, в якім знайшло-би ся щастя і добробит для всіх, а ні для горсточки управителей на копт нужди і голоду тисячів. Член агітаційного клубу в Роттердамі описував соціалізм як економічну систему в слідуючий спосіб:

Соціал-демократична держава

се працююча суспільність в як найбільшій обемі, в якій кожний член сеї суспільности відповідає за все. Се держава се республіка, в якій кожний має рівне право і рівні обовязки. Управителі, яких буде потрібно, наставляє ся своєю загальною вибору, і їх можна скинути. Они виконують іменем народу ухвали, які запали більшістю голосів. В сій соціалістичній державі нема місця для короля, а найменше для королівства з наслідком; наріз, то значить працюючий наріз править сам. Се не значить, що робочий наріз є паном а кожний робітник є державним урядником, се має лише таке значіння: Робітники вибирають найздібніших людей до управління. Се управління, виконане своїми вибраними людьми, але они зарозом і піддані через те, що мусять піддавати ся волі більшости. У всіх краях господарують комісії, обдарені тою силою, яку они дістали від більшости народу. Державою управляють державні комісії, громадською громадські і т. д. Кожний горожанин, так же як і мужеского пола має по просту обовязок брати уділ у виборах сих комісій.

Ціль соціалізму є братерська злука народів,

бо економічні інтереси народів потребують супокую. Тому жадає він союзом народів всіх культурних держав з мировим судом. Сей союз мав би на цілі підтримувати порозуміння між всіма організаціями, щоби уникнути вибіб товарів і їх вужиткованя. Загальне братерство мусить взяти верх над кровожадним націоналізмом. В головних речах представляє роттердамський бесідник образ можливої соціалістичної держави — але головною справою є і лишити ся знищеня суспільної нужди немаючих через те, щоби творило ся все через суспільність для суспільности. Се є нашим гаслом. Тому звертаю ся я до всіх, також до міщан і му-

жиків, які утискають ся під тягарем довгів і собі не мусять сказати: жнива пішли до рук тих, які ні сімля ні жалі. Я звертаю ся й до маючих, в яких се людське серце, а передовсім до робітників: Приступайте до партії, яка видвинула праворівності, братерства і прав для всіх; до робітничої соціал-демократичної партії. I. Ван ден Брінк

Кольонізація Піс-Риверу або 50,000 акрів...

Комедія в двох діях. Річ діє ся в зимі 1913 р.

ОСОБИ:

Б. Родридж, провідник консервативної партії.
Пані Родриджова, його жінка.
Римар Кремарчук, старокраєвий аґадемік, що хоче добритися на запроданю консерватам альбертієвським Русинів, колишній соціаліст.

Капуста, придуркуватий аґент від Римарових лотів, бувший соціаліст.

Крайчило і Рудько, місцеві аґенти ліберальної партії, і щирі Українці, що під покликом „свій до свого“ оброблюють „меншого брата“.

Фуяра і Гавдула, ліберальні аґенти.

Шандряк, хрещений медведик з фермів, ліберальний виборча гієна.

Покоївка і чоловік з бровару.

Дія I. Образ I.

СЦЕНА. Гостина в приватному мешканю Родриджа. Просто і на ліво двері. Коли завіса піднімається, на сцені нема нікого. Чути дзвінок.

Ява I.

[Покоївка йде і відчиняє двері]. Входить: Капуста, Кремарчук, Крайчило, Рудько, Фуяра, Гавдула і Шандряк.

КАПУСТА: Із мистер Родридж гом?

ПОКОЙКА: Yes.

КАПУСТА: Тей гім, дет мистер Капуста енд Кремарчук віт сом бонч оф галішене, ком ту снік з ним...

КРАЙЧИЛО: [Кривить ся, відтак з фуком] Українці, не галішене! не понижайте нашої класи!

ПОКОЙКА: What's the name?

КАПУСТА: Ка-пу-ста! Дон'цю до, дете мін кебіч, що їсте мистар Родридж... гі но... вері-вел...

ПОКОЙКА: All right, (виходить).

КАПУСТА [до Крайчила]: І чого ти в своїм. Українці пхаш ся? Вачиш, що вона не годна і мого ламена зашматати, мусівиш тумачити на анґельське.

КРАЙЧИЛО: Зраднику рідного краю!... Котляревський сказав: „Слово рідне! мово рідне! хто вас забуває, той у грудях не серденько, але камінь має!“

КАПУСТА: Ов-ва! не крути мені голову, я раз бачив, як при роботі в тунелю одному нашому Руснакові дав думаміт каменем в груди, то той замовк ані писнув, забув не то що по валюмоу, а й по ніякому... Коби я мав камінь, то теж був би нимий.

КРАЙЧИЛО: (на боці) Дурень!...

КАПУСТА [до Кремарчука]: Га! Товаришу, що ви на се скажете?

КРЕМАРЧУК (обурений): Я вам вже сто разів казав залишити свою дурну звичку, що набрались від соціалістів звати мене товаришем, ми тепер не соціалісти, а консервати: не товаришу, а пане, кажіть. Не оскандальте нас перед Родриджом... Аби він не знав, що ми були колись соціалістами. Чуєте? А то все старана наше піло на марне...

КАПУСТА: Коли ж бо я все забуваю, що ми вже тепер містрами поробились.

ШАНДРЯК: Файне мешканє, мені здаєть ся у лібералів у Сифтуна таньше.

ГАВДУЛА: Не капатесь хвалити, часом таньше скорше погільтує, як дороге...

РУДЬКО: А коли дороге та ще так як дароване, то чой би на похвалити?

ФУЯРА: Чекайте, треба як той Жид мовляв, побачити на власні вуха.

ШАНДРЯК: (не розуміючи потакує) а-я, а-я... хі-хі-хі...

КРЕМАРЧУК: Панове! Тепер ми прийшли до пана Родриджа. Прощу, уважно його вислухати. Він вам те саме скаже, що й мені казав. Питайте його про все, аби описля не було якого непорозуміння...

ШАНДРЯК: А-я, а-я... Головне аби дав точний витяг тої землі на Піс-Ривері. Аби не показав двої, а зайняв до кількох зна яку погану, саме камінь та свмп...

КРАЙЧИЛО: Не бійтесь, консервати вас не опікують. ГАВДУЛА: Чому ні? А он у Манітобі обіцюють фермерам дороги вже 20 літ... а доріг і досі нема! чи се не опікуванство?

КРЕМАРЧУК: То дурне фермерство, а се ми стаємо тільки самими членами консервативної партії, як сам Родридж. Тут ошукі не буде, не лякайте пана Шандряку...

ШАНДРЯК: (недовіряю) Та я ся не бою...

Ява 2.

(Входить Родридж).

РОДРИДЖ: Good evening, gentlemen! (підходить до Родриджа)
Усі (підходять до Родриджа):
Гуд івнинг, тавію?
РОДРИДЖ: Sit down, gentlemen...
КАПУСТА (толкує): Кажіть!
Ють).

РОДРИДЖ (донить, захвилі the cigars for these gentlemen. (поївка)
КРЕМАРЧУК: (до Капусти)
КАПУСТА: Казав, щоб при ШАНДРЯК: Вачу, що конану чий пидгари ліпші, чи їх РОДРИДЖ: [телефонує] T Sent at once a barrel of beer to my place Ruthenians or Calicians... it is same... Yо

Ява

(Покоївка за той час обносив виходить).

ШАНДРЯК: (бере цілу жувіть на око видко що сї циги ГАВДУЛА: Не кватесь х

же.

КАПУСТА (споглядаючи в марчука). Товаришу!...

КРЕМАРЧУК (перебиває): КАПУСТА: Чи так пане.

фуркнула... я де не поверну кохують ся... але дарма! даю для наших хлопців Мі

КРАЙЧИЛО: Українці для РУДЬКО: Так єсть...

ФУЯРА: (кривлячись) Віс РОДРИДЖ: Well, gentlemen! You of Canada, but we have much of trouble

This province is supporting liberals, United States, and to condemn unity with your nationality, not only that they are

ders in your school districts, but as a whole as a nation. And we Conserva-

your nationality, now even with this: the nian Readers to be established in your decided is following: you are great peo-

to be richer yet. Help for help. Your p dilicted Conservative party, and in few provincial parliament. Organize your Ge-

from the said Organization candidates, necessities.

ШАНДРЯК: Мор бір ен... РОДРИДЖ You bet... the candid

when you are elected, we are sure, у ГАВДУЛА: But what's your con

РОДРИДЖ: I see it, that we beg as I say, that your people will have m

favor you with 50,000 of best land! These are my conditions for your duti-

pathy to you. Get busy a little and yo [Усі плещуть].

КРЕМАРЧУК (до Капусти): КАПУСТА: Тепер я пере

РОДРИДЖ: Please...

КАПУСТА: Він казав, щ

ажені по всіх анґлієвських

Анґлії знали по нашом

КРАЙЧИЛО: Тільки в ру

перекручуй!

КАПУСТА: Коли я тлум

він хоче всіх нас іменува

нальних виборів і щоб ми

КРАЙЧИЛО: Капуста н

не є делеґатом, лише тл

Родридж казали що хоч

ську народну організаці

ність консервативної пар

консерватів. Також ся р

поставити з свого рамен

ти.

КАПУСТА: Стули писо

пхати? Але я такого кри

скураєто!

РУДЬКО: Ні, ні, Капуст

ФУЯРА: (убік) На осл

(Да

Вісти зі с

(Аґенти чорносотенної Росії австрійських православних в Австрії, судьба виборчої ради соймової комісії ви

Офіційна Росія, а р чорносотенний розвиг парят, віддавна прод тільки над тим, як би